

**«ТІЛ. МӘДЕНИЕТ. АУДАРМА: ЦИФРЛЫҚ ДӘУІРДЕГІ
МӘДЕНИЕТАРАЛЫҚ ҚАРЫМ-ҚАТЫНАС»**

ХАЛЫҚАРАЛЫҚ ҒЫЛЫМИ-ПРАКТИКАЛЫҚ
КОНФЕРЕНЦИЯНЫҢ
БАЯНДАМАЛАР ЖИНАҒЫ

СБОРНИК МАТЕРИАЛОВ
МЕЖДУНАРОДНОЙ НАУЧНО - ПРАКТИЧЕСКОЙ
КОНФЕРЕНЦИИ

**«ЯЗЫК. КУЛЬТУРА. ПЕРЕВОД: МЕЖКУЛЬТУРНАЯ
КОММУНИКАЦИЯ В ЦИФРОВУЮ ЭПОХУ»**

PROCEEDINGS
OF THE INTERNATIONAL SCIENTIFIC AND PRACTICAL
CONFERENCE

**«LANGUAGE. CULTURE. TRANSLATION: INTERCULTURAL
COMMUNICATION IN THE DIGITAL AGE »**

Астана / Astana

24 СӘУІР 2024

24 APRIL 2024

**ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ҒЫЛЫМ ЖӘНЕ ЖОҒАРЫ БІЛІМ МИНИСТРЛІГІ
Л.Н.ГУМИЛЕВ АТЫНДАҒЫ ЕУРАЗИЯ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ**

**THE MINISTRY OF SCIENCE AND HIGHER EDUCATION OF THE REPUBLIC OF KAZAKHSTAN
L.N.GUMILYOV EURASIAN NATIONAL UNIVERSITY**

**МИНИСТЕРСТВО НАУКИ И ВЫСШЕГО ОБРАЗОВАНИЯ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН
ЕВРАЗИЙСКИЙ НАЦИОНАЛЬНЫЙ УНИВЕРСИТЕТ ИМЕНИ Л.Н.ГУМИЛЕВА**

**«ТІЛ. МӘДЕНИЕТ. АУДАРМА: ЦИФРЛЫҚ ДӘУІРДЕГІ
МӘДЕНИЕТАРАЛЫҚ ҚАРЫМ-ҚАТЫНАС»**

**“LANGUAGE. CULTURE. TRANSLATION: INTERCULTURAL
COMMUNICATION IN THE DIGITAL AGE”**

**«ЯЗЫК. КУЛЬТУРА. ПЕРЕВОД: МЕЖКУЛЬТУРНАЯ
КОММУНИКАЦИЯ В ЦИФРОВУЮ ЭПОХУ»**

Астана, 2024
Astana, 2024

ӘОЖ / УДК 80\81

КБЖ / ББК 81.2

Т 93

ISBN 978-601-337-997-5

РЕДАКЦИЯЛЫҚ АЛҚА

Мақыш С.Б.	- Л.Н.Гумилев атындағы ЕҰУ Басқарма мүшесі - академиялық мәселелер жөніндегі проректоры
Бейсенбай А.Б.	- ф.ғ.к., филология факультетінің деканы
Акижанова Д.М.	- Ph.D., аударма теориясы мен практикасы кафедрасының меңгерушісі
Ескиндирова М.Ж.	- Ph.D., аударма теориясы мен практикасы кафедрасының доценті м.а.
Алшинбаева Ж.К.	- Ph.D., аударма теориясы мен практикасы кафедрасының доценті м.а.
Киманова Л.Б.	- Ph.D., аударма теориясы мен практикасы кафедрасының аға оқытушысы
Ныгманова Д.К.	- магистр, аударма теориясы мен практикасы кафедрасының аға оқытушысы
Акшулакова Б.К.	- магистр, аударма теориясы мен практикасы кафедрасының аға оқытушысы

Халықаралық ғылыми – практикалық конференцияның серіктестері

- Любляна университеті (Любляна қ., Словения)
- Варшава университеті Қолданбалы лингвистика институты (Варшава қ., Польша)
- Атылым университеті (Анкара қ., Түркия)
- Әзірбайжан тілдер университеті (Баку қ., Әзірбайжан)
- Қоқан мемлекеттік педагогикалық институты (Қоқан қ., Өзбекстан)

Partners of the International scientific and practical conference

- University of Ljubljana (Ljubljana, Slovenia)
- Institute of Applied Linguistics of the University of Warsaw (Warsaw, Poland)
- Atylym University (Ankara, Turkey)
- Azerbaijan University of Languages (Baku, Azerbaijan)
- Kokand State Pedagogical Institute (Kokand, Uzbekistan)

Партнеры международной научно – практической конференции

- Люблянский университет (г.Любляна, Словения)
- Институт прикладной лингвистики Университета Варшава (г.Варшава, Польша)
- Университет Атылым (г.Анкара, Турция)
- Азербайджанский университет языков (г.Баку, Азербайджан)
- Кокандский государственный педагогический институт (г.Коканд, Узбекистан)

ӘОЖ / УДК 80/81

КБЖ / ББК 81.2

Т 93

«Тіл. Мәдениет. Аударма: цифрлық дәуірдегі мәдениетаралық қарым-қатынас» атты халықаралық ғылыми-практикалық конференциясы = Международная научно-практическая конференция «Язык. Культура. Перевод: межкультурная коммуникация в цифровую эпоху» = International scientific and practical conference «Language. Culture. Translation: Intercultural Communication in the Digital Age» - Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университет редакциясы – бет саны 312 – қазақ, орыс, ағылшын, түрік тілдерінде

ISBN 978-601-337-997-5

«Тіл. Мәдениет. Аударма: цифрлық дәуірдегі мәдениетаралық қарым-қатынас» халықаралық ғылыми-практикалық конференция материалдарының жинағы, аударма, тіл, мәдениет және мәдениетаралық коммуникация салаларына қызығушылық танытқан зерттеушілерге, оқытушыларға, аудармашы-практиктерге, білім алушылар мен жас мамандарға арналған. Конференция барысында аударма, тіл және мәдениет, сондай-ақ мәдениетаралық коммуникация саласындағы зерттеулерді дамытуға байланысты маңызды мәселелер талқыланды. Конференция цифрлық дәуір жағдайында аударма және мәдениетаралық коммуникация саласындағы ғылыми зерттеулер мен практикалық тәжірибені ілгерілетуге ықпал ете отырып, халықаралық ғылыми және академиялық ынтымақтастықты, кәсіби байланыстарды орнату және нығайту мақсатында тәжірибе және білім алмасу үшін бірегей мүмкіндік берді.

Сборник материалов международной научно-практической конференции, на тему **«Язык. Культура. Перевод: межкультурная коммуникация в цифровую эпоху»** предназначен для исследователей, преподавателей, переводчиков-практиков, обучающихся и молодых специалистов, заинтересованных в области перевода, языка, культуры и межкультурной коммуникации. В ходе конференции обсуждались важнейшие вопросы, связанные с развитием исследований в области перевода, языка и культуры, а также межкультурной коммуникации. Конференция предоставила уникальную возможность для обмена опытом и знаниями в целях установления и укрепления международного научного и академического сотрудничества, профессиональных контактов, способствуя продвижению научных исследований и практического опыта в области перевода и межкультурной коммуникации в условиях цифровой эпохи.

The collection of materials of the international scientific and practical conference on the topic **«Language. Culture. Translation: Intercultural Communication in the Digital Age»** is intended for researchers, teachers, translation practitioners, students and young professionals interested in the field of translation, language, culture and intercultural communication. During the conference, the most important issues related to the development of research in the field of translation, language and culture, as well as intercultural communication were discussed. The conference provided a unique opportunity for the exchange of experience and knowledge in order to establish and strengthen international scientific and academic cooperation, professional contacts, contributing to the promotion of scientific research and practical experience in the field of translation and intercultural communication in the digital age.

© Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті, 2024

© L.N.Gumilyov Eurasian National University, 2024

© Евразийский национальный университет им.Л.Н.Гумилева, 2024

казахских гастрономических терминов в ресторанном меню. Во-первых, мы исследовали, каким образом переводчики передают аутентичность и нюансы оригинальных терминов. Некоторые термины требуют точного перевода, чтобы основное значение блюда было сохранено, в то время как другие могут быть дополнены описательными словами, чтобы передать полноту и богатство вкуса. Во многих случаях термины переводятся методом транскрипции.

Некоторые переводы могут быть точными и передавать аутентичность блюда, в то время как другие могут быть менее точными и не отражать его истинного значения. Например, как блюдо «Бесбармак». Мы выявили, что это блюдо лучше называть «Мясо по Казахски» как и советуют многие историки.

Казахская кухня является неотъемлемым компонентом культурного наследия этой страны, и ее уникальность и специфика должны быть сохранены и переданы через перевод текстов о гастрономии. Переводчики должны стремиться не только передать смысл, но и сохранить культурную ценность и оригинальность кулинарной культуры каждого народа. Исследование перевода казахской национальной кухни в ресторанном меню является важным шагом в сохранении и продвижении культурных ценностей Казахстана. Данное исследование показало важность перевода гастрономических терминов в ресторанном меню казахской национальной кухни. Оно демонстрирует, что правильный перевод может быть ключевым фактором в сохранении аутентичности блюд и представлении их широкой аудитории. Поэтому, переводчики должны обладать глубоким пониманием культур и языков, чтобы передать магию и вкус Казахстана через блюда его национальной кухни.

Список литературы

1. Реформатский А.А. Введение в языковедение / Под ред. В.А. Виноградова. – М.: Аспект Пресс, 1996. – 536 с.
2. Олянич А.В. Гастрономический дискурс в системе массовой коммуникации: семантико-семиот. характеристики / А. В. Олянич // Массовая культура на рубеже XX-XXI веков : человек и его дискурс : сб. науч. тр. / РАН ИО Ин-т языкознания. – М., 2003
3. Бархударов Л.С. Язык и перевод (Вопросы общей и частной теории перевода). – М.: Междунар. отношения, 1975.
4. <https://et-et.kamiqr.com/menu/delivery>
5. https://tary-astana.kamiqr.com/menu/basic?tpclid=facebook.PAAabmX2SpOxUVNxb59aH21tISicKRZQ5qIS-TGbmyV_4Ig8mgQv1xJltkOUw_aem_ASaKI7AYAk2J81ATGIPNGAJJpYfZ5X7KZtpZjr2NJM6daM1JHtKQgK49MSxPt6AdLJs
6. Ермакова Л. Р. Глуттонические прагматонимы и национальный характер: дис. . . канд. филол. наук. / Л. Р. Ермакова // Белгород, 2011.
7. Капкан М. В. Феномен гастрономической культуры. дисс... канд. Культурологии / М. В. Капкан // Екатеринбург, 2010.
8. Мусағажина А. А., Қатран Д., Синявский Ю. А.: ҚАЗАҚЫ АС: дәстүр мен дәм // 2019.
9. Швейцер А.Д. Теория перевода: Статус, проблемы, аспекты. – М.: «Наука» 1988.
10. Ундринцова М. В. Глуттонический дискурс: лингвокультурологические и переводческие аспекты / М. В. Ундринцова // Вестник Московского университета, 2012. № 2. С. 86-91.

ҒТАХР 16.21.61

САЯСИ ДИСКУРСТАҒЫ СӨЙЛЕУ ӘСЕРІ: СТРАТЕГИЯЛАР МЕН ТАКТИКАЛАР

А.С. Спандиярова

Магистрант

Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті, Астана, Қазақстан

aspandiyarova02@gmail.com

Аңдатпа. Бұл мақала саяси коммуникацияда қоғамдық пікірді манипуляциялау үшін қолданылатын стратегиялар мен тактикалардың талдауы көрсетіледі. О.Л. Михалева, классификациясына сүйене отырып, стратегиялар мен тактикаларды бөлудің әртүрлі тәсілдерін зерттеп, олардың саяси хабарламаларды қалыптастырудағы рөлі атап көрсетіледі. Төмендету стратегиясы (саяси қарсыластың беделін түсіруге бағытталған), өсу стратегиясы (оның мақсаты – адамның өзіне деген жағымды бейнесін жасау) және театралдылық стратегия (эмоцияларды, ым-ишараны, интонация мен риторикалық әдістерді қолдану) сияқты стратегиялар талданады. Мақалада Дональд Трамптың сөзінде осы стратегиялар мен тактикаларды қолдану мысалдары егжей-тегжейлі қарастырылып, саяси дискурстың қоғамдық пікірге және саяси процестерге қалай әсер ететіні көрсетіледі. Осылайша, Трамптың нақты мәлімдемелеріне сүйене отырып, өзін-өзі таныстыру тактикасы, сондай-ақ қажетті имиджді қалыптастыру және саяси мақсаттарға жету үшін қолданылатын сендіру және ескеру әдістері талданады.

Түйін сөздер: саяси дискурс, стратегия, тактика, саяси коммуникация, манипуляция

Аннотация. В данной статье представлен анализ стратегий и тактик, используемых для манипулирования общественным мнением в политической коммуникации. По классификации О. Л. Михалевой исследует различные способы разделения стратегий и тактик и подчеркивает их роль в формировании политических посланий. Такие стратегии, как стратегия на понижение (направленная на дискредитацию политического оппонента), стратегия на повышение (цель которой — создание положительного образа себя) и стратегия театральности (использование эмоций, жестов, интонации и риторических приемов) проанализировано. В статье подробно рассматриваются примеры использования этих стратегий и тактик в речи Дональда Трампа, а также показано, как политический дискурс влияет на общественное мнение и политические процессы. Таким образом, на основе конкретных заявлений Трампа анализируются тактики самопрезентации, а также методы убеждения и внимания, используемые для создания желаемого имиджа и достижения политических целей.

Ключевые слова: политический дискурс, стратегия, тактика, политическая коммуникация, манипуляция.

Abstract. This article presents an analysis of the strategies and tactics used to manipulate public opinion in political communication. According to the classification of O. L. Mikhaleva, explores the different ways strategies and tactics are separated and highlights their role in shaping political messages. Strategies such as the downward strategy (aimed at discrediting a political opponent), the upward strategy (the goal of which is to create a positive image of oneself) and the theatrical strategy (the use of emotions, gestures, intonation and rhetorical devices) are analyzed. The article examines in detail examples of the use of these strategies and tactics in Donald Trump's speech, and also shows how political discourse influences public opinion and political processes. Thus, based on Trump's specific statements, self-presentation tactics are analyzed, as well as methods of persuasion and attention used to create the desired image and achieve political goals.

Keywords: political discourse, strategy, tactics, political communication, manipulation.

Қазіргі әлемде саяси дискурс қоғамдық пікірді қалыптастыруда және саяси процестерге әсер етуде шешуші рөл атқарады. Саясаткерлер өз мақсаттарына жету үшін қолданатын түрлі құралдардың ішінде риторикалық стратегиялар мен тактикалар ерекше орын алады. Бұл сендіру және аудиторияға әсер ету әдістері қоғамның саяси кеңістіктегі оқиғаларды, идеяларды және тұлғаларды қабылдауына айтарлықтай әсер етуі мүмкін. Бұл мақаланың мақсаты – саяси коммуникацияның қоғамдық сананы манипуляциялаудағы және аудиторияға әсер етудегі рөлін түсіну үшін қолданылған стратегиялар мен тактикаларды егжей-тегжейлі талдау.

Зерттеуіміздің талдауына АҚШ-тың 45-ші президенті Дональд Трамптың көпшілік алдында сөйлеген сөздері негіз болып табылады. Саяси дискурста қолданылатын стратегиялар мен тактикаларды зерттеуге баяндамалардың мәтіндері алынды. Бұл зерттеуде сипаттамалық әдіс, салыстырмалы - салғастырмалы әдіс, статистикалық әдістер қолданылды.

Мақала саяси дискурс механизмдерін және қазіргі саяси коммуникациядағы стратегиялар мен тактикалардың рөлін түсінуге маңызды үлес қосып, лингвистика, саясаттану және коммуникация ғылымдары саласындағы мамандарға құнды түсініктер береді.

Қазіргі таңда лингвистикалық зерттеулер саяси дискурсты, әсіресе оның саяси қатынастарға, сайлауларға, келіссөздер үдерістеріне және жанжалдарды шешуге ықпалы тұрғысынан зерттеуге үлкен көңіл бөледі. Саяси дискурс – реципиенттің когнитивті қабылдауын өзгерту үшін манипуляциялық әдістерді қолданумен сипатталатын сендіру коммуникациясының түрі. Бұл контексте нанымды сөйлеу автордың ауызша немесе жазбаша түрде өз адресатын сендіру, белгілі бір әрекеттерге итермелеу немесе олардан тартыну мақсатында әсер ету мүмкіндігін білдіреді. Ол тыңдаушыда немесе оқырманда белгілі бір реакция тудыруға бағытталған мәлімдемелерді саналы түрде тұжырымдайды. [1]. Сөйлеу әсері адресаттың білімін, құндылықтарын, эмоцияларын және еркін өзгертуге бағытталған қарым-қатынас стратегиялары мен тактикасын қолдану арқылы жүзеге асырылады. Стратегияларды жүзеге асыру тактиканың көмегімен жүзеге асады, олар стратегия шеңберіндегі нақты қадамдарды білдіреді. Олардың әрқайсысы лингвистикалық құралдарды таңдауды анықтайтын белгілі бір әдістер жиынтығымен сипатталады. Стратегиялар мен тактикаларды жіктеудің әртүрлі тәсілдері бар, соның ішінде Е.И. Шейгал саяси дискурста стратегиялардың келесі түрлерін анықтайды [2].

1. Перде стратегиясы (қажетсіз ақпаратты өшіру)
2. Жалған стратегия (шындықты жасыру, саналы түрде адастыру)
3. Анонимділік стратегиясы (деперсонализация)

А. А. Филинский өз кезегінде келесі саяси қарым-қатынас стратегияларын ұсынады [3]:

1. Қайта құру стратегиясы (жау бейнесін құру)
2. Делегитимизация стратегиясы (қарсыластың бейнесін бұзу)
3. Біріктіру стратегиясы ("біз"-дискурс)

Саяси дискурсты талдау контекстінде ұсынылған стратегиялардың әртүрлілігіне қарамастан, О. Л. Михалева ұсынған стратегиялық принциптерді ұстану туралы шешім қабылданды. Бұл жіктеу саясаткерлердің өз сөздерін тұжырымдау және мақсаттарына жету үшін қолданатын негізгі стратегияларды зерттеуге мүмкіндік береді:

- 1) **төмендету стратегиясы** (саяси қарсыластың беделін түсіруге бағытталған) - «минуспен» талдау, айыптау, жеке айыптау тактикасы, әшкерелеу, қорлау, қорқыту тактикалары арқылы жүзеге асады;
- 2) **өсу стратегиясы** (сөйлеушінің өзі туралы жағымды әсер қалдыруға, сайлаушылар алдындағы беделі мен маңыздылығын арттыруға ұмтылуына негізделген) - «плюспен» талдау, өзін – өзі көрсету, жасырын (өзін – өзі) көрсету, сыннан бас тарту, (өзін – өзі) ақтау тактикалары арқылы жүзеге асады;
- 3) **театралдылық стратегиясы** (аудиторияның назарын аудару және тиімді әсер ету үшін эмоцияларды, ым-ишараны, интонацияны және риторикалық құралдарды қолдануды қамтиды) - ынталандыру, ынтымақтастық, әрекеттен босату, ақпараттық, уәде беру, болжау, ескерту, ирония, арандату тактикалары арқылы жүзеге асады [4].

Бұл стратегиялар саяси процестердің психологиялық және эмоционалдық контекстіне ену қабілетіне байланысты ерекше салмаққа ие. Бұл таңдау саяси риториканы түсінуді ғана емес, сонымен бірге бұл стратегиялардың қоғамдық пікір мен саяси бірегейлікті қалыптастыруға қалай әсер ететінін түсіну қажеттілігіне негізделген. Осылайша, О. Л. Михалеваның стратегияларына сүйене отырып, біз саяси өзара әрекеттесу динамикасын және олардың әлеуметтік динамикаға әсерін тереңірек зерттеуге ұмтыламыз.

«Минуспен» талдау тактикасы - жағымсыз коннотацияны пайдаланып, бірақ автордың қанағаттанбағанын анық білдірмей жағдайды сипаттаудан тұрады.

«The establishment protected itself, but not the citizens of our country. Their victories have not been your victories. Their triumphs have not been your triumphs. And while they celebrated in our nation's capital, there was little to celebrate for struggling families all across our land.» [5]

Бұл мәлімдемеде Дональд Трамп «қалыптасқан» саяси жүйені сынға алып, оның ел азаматтарының мүддесін емес, өз мүддесін қорғайтынын меңзейді. Ол «элитаның» жеңістері қарапайым халыққа пайда әкелмейтін, керісінше оларды оң өзгерістерден алыстататын жағдайды сипаттайды. Осылайша, лексикалық құралдарды және осы мәлімдеменің контекстін пайдалана отырып, Трамп қазіргі саяси жүйеге өзінің наразылығын тікелей айтпай-ақ жанама түрде білдіреді.

Айыптау тактикасы - жағдайды және қарсыласты теріс контексте сипаттау арқылы біреуді кінәлауды қамтиды. Сөйлеуші қарсыласының жағымсыз қасиеттерін, ниетін ашып көрсету арқылы оны жаман етіп көрсетуге тырысады.

«I think under the leadership of Barack Obama and Hillary Clinton; the generals have been reduced to rubble. They have been reduced to a point where it's embarrassing for our country.». [6]

Бұл мәлімдемесінде Дональд Трамп бұрынғы президент Барак Обама мен оның Мемлекеттік хатшысы Хиллари Клинтонды сынап, оларды АҚШ армиясының деградациясына әкеліп соқтырды деп айыптап, әскерилердің беделі мен кәсібилігін жоғалтқанын меңзейді.

Қорқыту тактикасы - келешекте жағымсыз салдарларды болжау арқылы қарсыласты қорқытуға бағытталған әрекеттерді қамтиды.

«The US has great strength and patience,... If it is forced to defend ourselves or our allies, we will have no choice but to totally destroy North Korea.». [7]

Бұл жағдайда спикер АҚШ немесе оның одақтастары өздерін қорғауға мәжбүр болса, Солтүстік Кореяны толығымен жойып жібереміз деп қорқытады. Осылайша, бұл саяси контексте қауіп-қатер тактикасын қолданудың мысалы болып табылады.

«Плюспен» талдау тактикасы - белгілі бір әрекеттің, саясаттың немесе шешімнің оң жақтарын немесе артықшылықтарын атап көрсететін жағдайды немесе дәлелді сипаттауды қамтиды.

«We assembled here today are issuing a new decree... From this day forward, a new vision will govern our land. From this day forward, it's going to be only America first, America first.». [5]

Бұл мәлімдемеде Трамп өз елінің қорғанысы мен мүддесіне байланысты оң аспектілері мен басымдықтарын атап көрсете отырып, өз еліне жаңа көзқарас пен бағытты білдіруде.

Өзін – өзі көрсету тактикасы - аудитория алдында жағымды имидж жасау үшін өзінің жақсы қасиеттерін, жетістіктерін немесе құндылықтарын атап өту.

«Four years ago, I came to Washington as the only true outsider ever to win the presidency. I had not spent my career as a politician, but as a builder looking at open skylines and imagining infinite possibilities. I ran for president because I knew there were towering new summits for America just waiting to be scaled. I knew the potential for our nation was boundless as long as we put America first. So I left behind my former life and stepped into a very difficult arena, but an arena, nevertheless, with all sorts of potential if properly done. America had given me so much and I wanted to give something back» [7]

Бұл жерде, Дональд Трамп өзін саяси аутсайдер ретінде сипаттап, оның «Біріншіден Америкаға» берілгендігін және өз еліне оң өзгерістер енгізуге деген ұмтылысын атап өтті. Осылайша ол өзін шын ниеттен әрекет ететін тартымды басшы ретінде көрсетіп, аудиторияға тартымды көшбасшы ретіндегі имиджін қалыптастырады.

Ынтымақтастық тактикасы - конструктивті диалог құру және әлеуметтік ықпалды арттыру мақсатында ортақ мақсаттарды іздеуді, ымыраға келуді және қарсыластардың көзқарастарын құрметтеуді қамтитын ынтымақтастық пен келісім атмосферасын құруға бағытталған.

«Together with millions of hardworking Patriots across this land, we built the greatest political movement in the history of our country. We also built the greatest economy in the history of the world» [7].

Бұл мәлімдемеде Трамп қозғалысты құру мен табысқа жетудегі миллиондаған патриоттардың ынтымақтастығы мен қатысуының рөлін атап өтеді. «Бірге» сөзі мен «миллиондаған еңбекшіл патриоттарға» сілтеме жасау бірлік пен ұжымдық күш-жігердің бейнесін жасайды. Осылайша, ол аудиториямен байланыс орнатуға және олардың жетістікке қосқан маңызды үлесін мойындауға тырысады.

Ынталандыру тактикасы - аудиторияны нақты әрекеттерді немесе сенімдерді қабылдауға ынталандыру үшін дәлелдеу, эмоционалды әсер ету және әрекетке шақыру сияқты әртүрлі әдістерді қолдану болып табылады.

«Each of you has the power to change hearts, transform lives and shape your countries' destinies. With this power comes an obligation, however, a duty of loyalty to the people, workers and customers who have made you who you are. So together let us resolve to use our power, our resources, and our voices not just for ourselves but for our people, to lift their burdens, to raise their hopes and empower their dreams, to protect their families, their communities, their histories and their futures». [8]

Трамп өз аудиториясын тек өздері туралы ғана емес, сонымен қатар өз халқы туралы ойлау үшін күш пен ресурстарды пайдалануға шақырады. Ол ауыртпалықтарды жеңілдету, басқалардың үміттері мен армандарын орындау және олардың отбасыларын, қауымдастықтары мен болашағын қорғау үшін ынтымақтастық пен бірлескен әрекетке шақырады. Бұл жолдау аудиторияны қоғам мүддесі үшін әрекет етуге жұмылдыруға бағытталған.

Ескерту тактикасы - белгілі бір шешімдермен немесе оқиғалармен байланысты ықтимал теріс салдарлар немесе қауіптер туралы аудиторияны ескерту үшін пайдаланылады.

«The key to national greatness lies in sustaining and instilling our shared national identity. That means focusing on what we have in common, the heritage that we all share. At the center of this heritage is also a robust belief in free expression, free speech, and open debate. Only if we forget who we are and how we got here could we ever allow political censorship and blacklisting to take place in America». [7]

Бұл мәлімдемеде жалпы ұлттық бірегейлік жоғалып, сөз бостандығы мен ашық пікірталас қағидаттары жоғалса, саяси цензура, қара тізім сияқты жағымсыз салдарлар болуы мүмкін екені ескертіледі. Ол ұлттық бірегейлікті сақтаудың маңыздылығын және елдің негізі қаланған қағидаттарды аудиторияға еске салады және осы құндылықтарға төнуі мүмкін қауіптерді ескертеді.

Уәде беру тактикасы - саясаткердің саясатта белгілі бір нәтижелерге немесе мақсаттарға жету үшін аудиторияны оның қол жеткізу қабілетіне сендіру үшін міндеттемелерін немесе кепілдіктерін қамтиды.

«I am the only candidate who can make this promise: I will prevent – and very easily – World War Three». [9]

Бұл сөзінде Дональд Трамп сайлаушыларға үшінші дүниежүзілік соғыстың алдын алуға уәде береді. Бұл уәде сайлаушыларды оның әлемге бейбітшілік пен тұрақтылық әкелу қабілетіне сендіруге арналған, бұл сайлау туралы шешім қабылдаудың негізгі факторы болуы мүмкін.

Диаграммада Дональд Трамптың сөзінде әртүрлі стратегиялардың қолдану саны көрсетілген. Театралдылық стратегиясы ең жиі қолданылатын стратегия болды, одан кейін төмендету стратегиясы, ал ең аз қолданылған өсу стратегиясы болды.

Диаграмма – 1

Қорытындылай келе, саяси дискурс қазіргі саяси көзқарастар мен идеологияларды бейнелеп қана қоймайды, сонымен қатар әртүрлі стратегиялар мен тактикаларды мақсатты пайдалану арқылы қоғамдық пікірді белсенді түрде қалыптастырады. Зерттеу көрсеткендей, саяси дискурс аудиторияға қажетті әсерге жету үшін өзін-өзі таныстыру, қарсыластардың беделін төмендету және өз ұстанымын нығайту сияқты әртүрлі стратегияларды қолданады. Дональд Трамптың сөйлеген сөздерін талдауында көрсетілгендей, мұндай стратегияларды тиімді пайдалану сөз таңдауына, айтылу құрылымына және жалпы өзін-өзі көрсету сияқты тактикасына назар аударудың саяси процестер мен қоғамдық қабылдауға қаншалықты әсер ететінін көрсетеді. Сондықтан саяси дискурсты билік пен ықпал ету құралы ретінде терең зерттеу өте маңызды болып табылады.

Қолданылған әдебиеттер

1. Чернявская В.Е. Дискурс власти и власть дискурса: проблемы речевого воздействия. М.: Флинта: Наука, 2006. 134 с
2. Шейгал, Е.И. Семиотика политического дискурса: дис. ... канд. фил. наук: 10.02.01, 10.02.19 / Е.И. Шейгал. - М.: Гнозис, 2003 - 326 с.
3. Филинский, А.А. Критический анализ политического дискурса предвыборных кампаний 1999 -2000 гг.: автореф. дис. ... канд. филол. наук: 10.02.19. - Тверь, 2002. - 163 с
4. Михалева О.Л. Политический дискурс. Специфика манипулятивного воздействия. М.: Либроком, 2009. 256 с
5. <https://www.washingtonpost.com/news/the-fix/wp/2017/01/20/donald-trumps-full-inauguration-speech-transcript-annotated/>
6. <https://time.com/4483355/commander-chief-forum-clinton-trump-intrepid/>
7. <https://time.com/4947942/trump-totally-destroy-threatens-north-korea-un-speech-transcript/>
8. <https://trumpwhitehouse.archives.gov/farewell-address/>
9. <https://trumpwhitehouse.archives.gov/briefings-statements/remarks-president-trump-world-economic-forum/>
10. <https://www.rev.com/blog/transcripts/trump-speaks-at-cpac-2023-transcript>

МРНТИ 16.31.41

ДЕТСКИЙ ЯЗЫК В ДИАЛОГЕ: ИСПОЛЬЗОВАНИЕ СЛЕНГОВЫХ ВЫРАЖЕНИЙ (НА МАТЕРИАЛЕ КИНОФИЛЬМА "AVATAR: THE WAY OF WATER")

А.С Төлеутай

Магистрант

Евразийский национальный университет им.Л.Н.Гумилева, Астана, Казахстан